EDUSKUNNAN VALTIOVARAINVALIOKUNNAN HALLINTO- JA TURVALLISUUSJAOSTO 20.9.2017

HE 106/2017 vp, HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2018, ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALAN PÄÄLUOKKA

Täydennetyt tiedot kuulemistilaisuudessa esitettyjen kysymysten osalta

Kysymys, mihin momentin 24.30.89 Kehitysyhteistyön finanssisijoitukset määräraha on tarkoitettu käytettäväksi.

- Vuoden 2017 talousarvion finanssisijoitusmäärärahan (130 miljoonaa euroa) suurin osa tullaan kohdistamaan Maailmanpankkiryhmään kuuluvan IFC:n (International Finance Corporation) ilmastorahastoon sekä pienempi osuus suomalaisen kansalaisjärjestön vaikuttavuusinvestointirahastoon (tämä vielä valmistelussa).
- Vuoden 2018 TAE:ssa esitettyä finanssisijoitusmäärärahaa ei vielä ole kohdennettu, vaan valmistelut ovat käynnissä ja lopullisia päätöksiä tehdään mahdollisimman nopeasti. Päätösten ja sopimusten tekemisen jälkeen määrärahaa saadaan käyttöön nopeastikin ja se käytetään vuoden 2018 kuluessa.

Kysymys siitä, miten ODA-laskennassa otetaan huomioon erityisesti turvapaikanhakijoihin liittyvät menot, ja miten Suomen käytäntö vertautuu muihin maihin:

- Pakolaisten vastaanottokulut raportoidaan osana julkista kehitysyhteistyötä (official development assistance, ODA) OECD:n kehitysapukomitean (DAC) tilastodirektiivin pohjalta, jonka kaikki jäsenmaat ovat hyväksyneet.
- Direktiivin mukaan pakolaisten vastaanotosta aiheutuneet välittömät kustannukset (mm. asuminen, ruoka, koulutus) ovat laskettavissa ODA:ksi ensimmäisen 12 kuukauden ajalta maahantulosta. Käytännössä Suomen kulut on laskettu kalenterivuosittain turvapaikanhakijoiden keskimääräisen päiväkustannuksen, hyväksyttyjen päätösten ja käsittelyaikojen perusteella turvapaikkapäätökseen asti, ja kuntiin sijoittamisen jälkeen keskimääräisen kustannuksen mukaan ensimmäiseen 12 kuukauteen asti.
- Eri maat tulkitsevat ohjeita eri tavoilla; esim. pakolaisen määritelmä on ollut kiistanalainen. Suomi on tulkinnut direktiivejä niin, että pakolaisiksi katsotaan kiintiöpakolaisten lisäksi ne turvapaikanhakijat, jotka saavat myönteisen turvapaikkapäätöksen. Tulkinta on pysynyt samana vuosikaudet. Suomen linjoilla ovat mm. Yhdysvallat, Belgia ja Hollanti, mutta esim. Ruotsi, Saksa ja Tanska laskevat mukaan myös hylättyjen turvapaikanhakijoiden kulut turvapaikkapäätökseen asti.
- Raportointikäytäntöjen yhtenäistämisestä on neuvoteltu DAC:in jäsenmaiden kesken viimeisen vuoden ajan. DAC:n ministerikokous päättää varsinaisen ohjeistuksen uudistamisesta lokakuussa 2017.

Kabulin suurlähetystön osalta kysyttiin sen ylläpitämisen tarkoituksenmukaisuutta johtuen edustuston suurista kustannuksista, ja esitettiin kysymys siitä, että onko sen sulkemista harkittu.

- Poliittisten painotusten johdosta lähetystöä on pidetty tärkeänä eikä olla sulkemassa.
- Lisätietona ilmoitetaan, että Kabulin vuosittaiset menot ovat vuonna 2016 olleet n. 4,1 milj. euroa, josta hieman yli 1,5 milj. euroa toimintamenomomentilta 24.01.01 ja hieman yli 2,5 milj. euroa varsinaisen kehitysyhteistyön momentilta 24.30.66. Kehitysyhteistyömenoista on maksettu edustuston vartiointi- ja turvallisuuspalveluita n. 2 milj. euroa.

Esille nousi myös kysymys Irakin koulutusoperaatiosta ja muusta Irakin saamasta rahoituksesta ja niiden arvostuksesta Irakissa suhteessa siihen, että Irakin kanssa ei kuitenkaan ole vielä saatu aikaan kielteisten päätösten saaneiden turvapaikanhakijoiden palautussopimusta.

- Tätä kysymystä ei käsitelty 20.9. tarkemmin, ja kysymys on välitetty UM:ssä eteenpäin mahdollisia jatkokuulemisia silmälläpitäen.